

A Kúria a dr. Viszló László ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Enczi János ügyvéd által képviselt alperes ellen rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 22.M.2492/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.641.692/2011/2. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2013. november hó 13. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.641.692/2011/2. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 22.M.2492/2011/5. számú ítéletének azon rendelkezését, amellyel megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát, helybenhagyja, egyebekben az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi. Megállapítja, hogy a felperes munkaviszonya az alperesnél 2013. november 13-án szűnik meg. A jogellenes jogviszony megszüntetés jogkövetkezményeire irányuló kereset összezszerűsége tárgyában a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek tizenöt nap alatt 10.000 (tízezer) forint és 2700 (kettőezer-hétszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget, az államnak pedig - felhívásra - 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes keresete az alperes által közölt rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítására és ennek jogkövetkezményei alkalmazására irányult. A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 22.M.2492/2011/5. számú ítéletében megállapította, hogy az alperes jogellenes rendkívüli felmondása következtében a felperes jogviszonya az ítélet jogerőre emelkedése napján szűnik meg. Kötelezte az alperest a felperes javára felmentési időre járó átlagkereset, kettő havi végkielégítés, négy havi átlagkeresetnek megfelelő átalánykár és elmaradt munkabér, elmaradt cafeteria juttatás, valamint az utóbbi két összeg kamatai megfizetésére, a felperes meghaladó keresetét elutasítva. Kötelezte az alperest a felperes javára perköltség, az állam javára illeték megfizetésére. A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1999. március 10-étől állt határozatlan idejű munkaviszonyban az alperesnél kereskedelmi ügyintézői munkakörben. 2008. június 1-jétől hat havi időtartamra supervisor-i teendők ellátásával bízták meg.

2008. november 21-én a munkáltató a felperes munkaviszonyát rendkívüli felmondással megszüntette. Az indokolás szerint a felperes 2008. november 18-án az alperes szolgáltatását

szerződésszerűen igénybe vevő és közvetítő E.A. cég munkatársát többszöri segítségkérés ellenére elutasította. A telefonbeszélgetésről készült hangfelvételből megállapítható, hogy megtagadta a szerződésben vállalt alperesi kötelezettség teljesítését, és ezzel a munkáltatónak súlyos anyagi és erkölcsi kárt okozott. A felperes e napon az érdeklődő ügyfélnek azt állította, hogy csak egy M kategóriás típusú gépkocsit tud felajánlani, a bérlő által megjelölt címre való kiszállítást azonban többszöri kérés ellenére megtagadta. A belvárosi iroda állományában azonban ebben az időben 15 gépkocsi szerepelt A-tól I-ig terjedő kategóriában. A bőséges kínálat ellenére érthetetlen a szolgáltatás elutasítása, és az, hogy a felperes miért nem volt együttműködő. Súlyosító körülményként értékelték, hogy a munka megtagadása rendkívül súlyos gazdasági helyzetben történt.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint az alperes jogellenesen szüntette meg rendkívüli felmondással a felperes munkaviszonyát. A felperes terhére felrótta nem felelnek meg az Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak. A perben az alperes ugyanis nem tudta ítéleti bizonyossággal igazolni azt, hogy a rendkívüli felmondás indokai valósak és okszerűek. Nem volt egyértelmű az, hogy 2008. november 18-án az E.A. cég megrendelését a felperes indokolatlanul utasította-e el, ugyanis az alperes nyilvántartásaiból nem volt kétséget kizáróan megállapítható, hogy a megkeresés időpontjában valóban rendelkezésre állt-e olyan kategóriájú bérbe adható gépkocsi, amelyet a megrendelő igényelt. Az alperesnél rendszeresített napi jelentés adataiból csak az a következtetés volt levonható, hogy a zárás idején milyen gépkocsik voltak a garázsban, a megkeresés időpontjára azonban ez a jelentés nem vonatkozhatott.

A perben az alperes azt sem bizonyította, hogy a felperes magatartása anyagi és erkölcsi kárt okozott a részére, sőt azt sem, hogy az E.A. cég kifogást emelt a felperes eljárása miatt. A bizonyítékként csatolt telefonbeszélgetésből az állapítható meg, hogy a felperes udvariasan, együttműködve bánt az ügyféllel, őt arról tájékoztatva, hogy csak egyetlen gépkocsi áll rendelkezésére. A felperes nem tagadta meg az ügyfél kiszolgálását, illetőleg az ügyfél semmilyen kifogást nem támasztott a felperes eljárásával kapcsolatban.

Az Mt. 100. §-ban foglalt jogkövetkezmények alkalmazásakor az elsőfokú bíróság bruttó havi 215.822 forint átlagkeresettel számolt, és a felperes által kért tíz havi átlagkereset helyett négy havi kárártalányt talált a jogsértés súlyával arányban állónak. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 49.Mf.641.692/2011/2. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest az alperes javára együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére megállapítva, hogy a kereseti és a fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az alperes elsődleges fellebbezési kérelmével kapcsolatosan azt

állapította meg, hogy nem történt az elsőfokú bíróság részéről olyan eljárási szabálysértés, ami az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését vonná maga után.

Az elsőfokú ítélet érdemét érintően rögzítette, hogy a munkaügyi bíróság a bizonyítékok értékelésénél nem kellő súllyal vett figyelembe olyan bizonyítékokat, amelyeknek a másodfokú bíróság eltérő jelentőséget tulajdonított.

Az alperes által csatolt 2008. november 21-én készült meghallgatási jegyzőkönyvben a felperes a terhére rótt eseményekkel kapcsolatban azt nyilatkozta, hogy: „Egyedül voltam, nem volt személyzet, aki a szállítást elvégezze, ennyit tudtam tenni. Ott hibáztam, hogy nem hívtam fel a repteret. Szeretném megjegyezni, hogy nem tájékoztattak arról, hogy hangfelvétel készül, mást nem tudok elmondani.”

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes a meghallgatásakor tehát nem vitatta az alperes által állított események megtörténtét. A későbbi eltérő álláspontját azonban neki kellett volna bizonyítania. Az elsőfokú bíróság e körben helytelenül értékelte a feleket terhelő bizonyítási kötelezettséget és állapította meg a bizonyítás eredménytelenségét az alperes terhére.

A jegyzőkönyvben foglaltakkal ellentétesen utóbb a felperes azt állította, hogy telefonon megkereste a repülőtéri kirendeltséget, ott az ügyintézővel egyeztetett, azonban az állítását nem bizonyította, erre indítványt sem terjesztett elő.

Az alperes a károsodására vonatkozó állítását tanúk meghallgatásával igazolta, míg a felperes az ellentétes állítása bizonyítására szintén nem terjesztett elő indítványt.

A másodfokú bíróság azon felperesi állítást, hogy azért nem ellenőrizte a rendelkezésére álló autókat, mert az irodában egyedül volt, akként értékelte, hogy nem is törekedett az ügyfél igényének kielégítésére.

A másodfokú bíróság lényegtelennek találta az alperes hivatkozását a felperes kelletlen, udvariatlan magatartására, ugyanis annak volt jelentősége, hogy az alperes mint szolgáltató cég elsődlegesen a jelentkező ügyfelek igényeit elégíti ki. A felperes maga sem vitatta azonban, hogy nem szolgált ki az ügyfelet. Ezzel olyan lényeges munkaköri kötelezettségét sértette meg, amely jogszerűen vonta maga után a munkaviszony rendkívüli felmondással történő megszüntetését.

Nem értett egyet a másodfokú bíróság a felperesnek a kár bekövetkezése igazolásával kapcsolatos álláspontjával sem. Az ügyfél panasza már az alperessel szembeni bizalomvesztésre utalt, amely a szolgáltatás jellegéből és az alperes tevékenységéből következően lényeges körülmény. Nem volt szükség arra, hogy az alperes tényleges pénzben kifejezett károsodást igazoljon, hiszen a felperes sem vitatta, hogy az autóbérlés területén erős a konkurencia tevékenység, amely az alperes gazdálkodását veszélyezteti.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a Pest Megyei Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban volt eljárásban már vitatta a kereset összecszerűségét is. Ezzel kapcsolatos bizonyítási indítványait azonban egyik bíróság sem vette figyelembe. A másodfokú bíróság ennek a jelen eljárási szakban azért nem tulajdonított jelentőséget, mert az elsőfokú bíróság ítéletét az alperes másodlagos fellebbezési kérelme folytán a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatva a keresetet elutasította.

A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, az elsőfokú ítélet helybenhagyására, másodlagosan „az ügyben új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára” irányult.

Álláspontja szerint a másodfokú bíróság ítélete súlyosan jogsértő, iratellenes és a rendkívüli felmondás törvényi szabályozását teljesen figyelmen kívül hagyja.

Hivatkozása szerint Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt rendkívüli felmondást a felperessel közölt munkáltatói intézkedés indokai nem alapoznak meg, mert nem volt megállapítható a felperes részéről a minősített kötelezettségszegés szándékos vagy súlyosan gondatlan megvalósítása.

Figyelmen kívül hagyta a törvényszék, hogy nem a felperesnek, hanem az alperesnek a feladata a rendkívüli felmondás jogszerűségének a bizonyítása.

Jogellenesen alapította a döntését kizárólag arra a jegyzőkönyvre, amit az alperes szerkesztett, és amelyet a felperes átolvasás nélkül aláírt. Az alperes együttműködési kötelezettségét megszegve nem közölte a felperessel, hogy ez a beszélgetés a rendkívüli felmondás kiadását előzi meg. A jegyzőkönyvben helytelenül szerepel, hogy a felperes nem hívta a refteret. Valójában erre később sor került. Iratellenes az a hivatkozás, hogy a felperes erre vonatkozóan bizonyítási indítványt nem terjesztett elő. 2009. szeptember 28-án kelt észrevételében hivatkozott arra, hogy a telefonbeszélgetésre mikor és kivel került sor, és indítványozta, hogy a bíróság szerezze be a panaszt tevő operátorral lefolytatott további beszélgetés felvételét. 2010. július 12-én kelt előkészítő iratában indítványát megismételte, és további indítványokat terjesztett elő a tényállás tisztázására. A törvényszék ezen indítványokat nem értékelte, azokról az eljáró bíróságok nem döntöttek.

Az alperes a perben nem bizonyította, hogy erkölcsi és anyagi kár érte volna. A panaszt tevő cég az alperessel nem bontott szerződést, és egyéb, az üzleti kapcsolatokat érintő változás sem történt az ügy kapcsán. Ezért megalapozatlan a törvényszéknek a bizalomvesztésre vonatkozó megállapítása is.

Nem bizonyította a munkáltató, hogy a felperes szándékosan vagy súlyosan gondatlanul „eltitkolta” a partnercég elől a felajánlható gépjárműveket. Az alperes által bizonyítékként csatolt hangfelvétel sem támasztja alá a rendkívüli felmondás indokolásának okszerűségét.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását, és a felperes felülvizsgálati eljárási költségben való marasztalását kérte.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

Az 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 96. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó régi Mt. 89. § (2) bekezdése szerint az alperest terhelte a perbeli rendkívüli felmondás valósága, okszerűsége és jogszerűsége bizonyítása. Az alperes által felajánlott bizonyítás eredménye azonban nem támasztja alá a munkáltatói intézkedés jogszerűségét: nem bizonyította, hogy a felperes az ügyfél által megjelölt címre történő általa igényelt gépkocsi kiszállítását többszöri kérés ellenére munkaköri kötelezettségét vétkesen megszegő módon megtagadta.

A telefonbeszélgetésről készült hangfelvétel írásbeli kivonata (irat) szerint a felperes az ügyfél által kért kategóriájú járművet azért nem tudta biztosítani, mert egy darab, ennél alacsonyabb kategóriás autó állt rendelkezésre. Annak elfogadása esetén azt pedig csak azért tudta volna helyben kiszolgáltatni, mert egyedül volt az irodában. Nagyobb kategóriájú autó biztosítása érdekében pedig vállalta, hogy egyeztet a reptérrel.

Ezen adatokkal szemben az alperest terhelte annak kétséget kizáró bizonyítása, hogy nemcsak a felperes által hivatkozott egy darab S. autó állt rendelkezésre, és hogy a kiszállítás az igényléskor a részéről megoldható lett volna. Az elsőfokú bíróság helytálló mérlegeléssel a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint a bizonyítékokat egyenként és egybevetés útján, az erre vonatkozó indokolási kötelezettségének is eleget téve mérlegelte, és vont le helytálló jogkövetkeztetését.

Az alperes sikerrel nem tudta cáfolni a felperes azon állítását, hogy a megrendelés beérkezésekor csak egy gépkocsi kulcsai és iratai voltak az irodában. Az általa felajánlott bizonyítás (2008. november 18-ai daily report) adatai önmagukban nem bizonyítják, hogy a felperesnek milyen gépkocsiállomány állt rendelkezésre a megrendeléskor (17 óra 15 perckor). K.M.A. tanúvallomásaiban ugyanis úgy nyilatkozott, hogy: „A csatolt alatti reportból ... ugyan azt valóban nem láthatom, hogy 17 óra 15 perckor milyen állomány állt rendelkezésére a felperesnek, azonban a 19 órai állapotot látom. Ez az adott nap záró állománya... ezek alapján a számok alapján vissza tudtuk keresni rendszámok szerint a rendelkezésre álló adatokat, és ... azonosítható az, hogy ebből a 15-ből voltak olyan autók, amelyeket már három napja vettek vissza.” (jegyzőkönyv 4. oldal harmadik bekezdés). A perben azonban ezen rendszám adatok és vizsgálati anyag becsatolására nem került sor.

Ugyanezen jegyzőkönyvben ugyanezen az oldalon a hatodik bekezdésben e tanú arról is nyilatkozott, hogy azt a kérdést nem vizsgálta, hogy a felperes felhívta-e F.-t. Bár a felperes a 2008. november 21-ei meghallgatásáról készült jegyzőkönyvben valóban elismerte, hogy hibázott, mert a repteret nem hívta fel, nyilatkozatának értelmezésekor nem lett volna mellőzhető azon, felülvizsgálati

kérelmében hivatkozottak szerint előterjesztett indítványainak a teljesítése, amely a reptérrel általa folytatott telefonbeszélgetés megtörténte és eredményére vonatkozott. E bizonyítási indítványok teljesítésének elmaradása nem járhat azzal a következménnyel, hogy a felperes ezen állítását valótlannak értékeli a bíróság.

A felperes mint kereskedelmi ügyintéző munkakörébe tartozott a gépkocsit megrendelni szándékozó ügyfelek udvarias, körültekintő, maradéktalan felvilágosítása, kiszolgálása. A munkáltató által becsatolt telefonbeszélgetésből azonban csak annyi volt megállapítható, hogy a felperes a kérelem előterjesztésekor objektív okokból (igényelt kategóriájú gépkocsi és a szükséges kiszállító személy hiánya) nem tudta az igényt teljesíteni. Azt, hogy e mulasztásával a munkaköri kötelezettségét jelentős mértékben szándékosan vagy súlyos gondatlansággal megszegve járt el, az alperesnek kellett volna bizonyítania kétséget kizáróan.

Az, hogy a felperes együttműködő készsége az ügyfél irányába nem volt megfelelő, megállapítható, hiszen elzárkózott, hogy a későbbi időpontban vagy az éjszakai műszakban teljesítse az igényét. Önmagában azonban ezen egyszeri hozzáállása a rendkívüli felmondás kiadását nem alapozza meg a munkáltató által súlyosbító körülményként értékelt súlyosan elnehezült gazdasági helyzet ellenére sem. A régi Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontját megalapozó lényeges kötelezettségszegésnek ugyanis jelentős mértékűnek is kell lenni.

Ennek vizsgálata során kell értékelni az alperesnél jelentkező, rendkívüli felmondásban hivatkozott súlyos anyagi és erkölcsi kárt. Helyesen érvelt a felülvizsgálati kérelem, miszerint ezt a perben az alperes szintén nem bizonyította. Önmagában az alperesi szolgáltató cégnél bejelentett ügyfélpanasz ezt nem igazolja, az alperessel szembeni bizalomvesztést pedig nem támasztja alá, mivel nem merült a perben adat fel arra, hogy az E.A. a szerződés kapcsolatát megszüntette volna az alperessel.

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján hatályon kívül helyezte, és a munkaügyi bíróságnak a jogalapról hozott döntését helybenhagyva megállapította, hogy a rendkívüli felmondás jogellenes. A régi Mt. 100. § (4) bekezdése alapján állapította meg a felperes alperesnél fennálló munkaviszonya megszűnésének időpontját.

A munkaviszony jogellenes megszüntetése a régi Mt. 100. §-ában foglalt jogkövetkezményeinek összecszerűsége tárgyában az eljárást le kell folytatnia az elsőfokú bíróságnak, tekintettel arra, hogy az alperes mind az elsőfokú, mind a másodfokú eljárásban vitatta és bizonyítási indítványokat terjesztett elő a felperes részére megállapított átlagkereset összegének jogszerűsége tárgyában.

A felülvizsgálati eljárásban pernyertes felperes felülvizsgálati eljárási költségét a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes viseli.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés f) pontja, 3. § (3) bekezdése és 13.

§ (2) bekezdése alapján az alperes köteles viseli.

Budapest, 2013. november 13.

***Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Tallián
Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró***

A kiadmány hitelével:

bírószági tisztviselő